

Jak totalita ovládá člověka v Orwellově 1984?

George Orwell byl britský spisovatel a novinář, který žil v letech 1903–1950. Ve svých knihách upozorňoval na nebezpečí totalitních režimů, tedy států, kde má vláda téměř neomezenou moc nad životem lidí. Zároveň věřil v demokracii, spravedlnost a větší rovnost mezi lidmi. Nejznámější jsou jeho knihy *Farma zvířat* z roku 1945 a *1984* z roku 1949. V obou ukazuje, jak může moc člověka ovládat, zastrášovat a ničit jeho svobodu.

Mechanismus totality	Číslo; může jich být více
Kult vůdce — režim vytváří obraz vůdce jako neomylné autority, „otce lidu“ nebo zachránce společnosti. Jeho portréty, projevy a citáty jsou všude přítomné. V komunistických režimech se to projevovalo například kultem Stalina, Mao Ce-tunga nebo Kim Ir-sena.	
Všudypřítomná propaganda — stát kontroluje noviny, rozhlas, film, školu, plakáty i veřejné oslavy a opakovaně lidem předkládá jediný povolený výklad světa. V komunistických režimech propaganda zdůrazňovala úspěchy strany, budování socialismu, nepřátele revoluce a správnost oficiální ideologie.	
Dohled a ztráta soukromí — režim se snaží kontrolovat nejen veřejné jednání, ale i soukromé rozhovory, dopisy, názory a vztahy mezi lidmi. V komunistických diktaturách k tomu sloužily tajné policie, síť informátorů, sledování, odposlechy a spisy vedené na „podezřelé“ osoby.	
Kriminalizace svobodného myšlení — trestné nebo nebezpečné se stává nejen otevřeně jednat proti režimu, ale také šířit nepovolené názory, číst zakázané texty, kritizovat stranu nebo odmítat oficiální ideologii. V komunistických režimech mohly být za „protistátní“ či „protisocialistické“ považovány i postoje, které by v demokratické společnosti patřily ke svobodě projevu.	
Vytváření nepřítele — režim označuje určité osoby nebo skupiny za viníky problémů společnosti. V komunistických režimech to mohli být „třídní nepřátelé“, „kulaci“, „buržoazie“, „imperialisté“, „zrádci“, „revizionisté“, „sabotéři“ nebo lidé obvinění ze spolupráce se Západem.	
Řízená nenávist — režim organizovaně vyvolává odpor vůči vybranému nepříteli pomocí kampaní, novinových článků, schůzí, veřejných odsudků nebo politických procesů. Cílem je sjednotit společnost proti „nepříteli“ a odvést pozornost od vlastních chyb režimu.	
Manipulace jazykem — režim používá ideologický jazyk, který zakrývá skutečnost nebo mění význam slov. Násilné převzetí moci může nazývat „vítězství lidu“, cenzuru „ochranou společnosti“, okupaci „bratrskou pomocí“ a odpůrce režimu „nepřáteli lidu“. Jazyk tak pomáhá určovat, co je dovoleno si myslet a říkat.	
Přepisování dějin — režim upravuje výklad minulosti podle aktuálních potřeb strany. Některé osobnosti jsou vymazávány, jiné oslavovány, fotografie a učebnice se mění a dějiny jsou vykládány tak, aby dokazovaly neomylnost režimu. V komunistických režimech se často měnil obraz revoluce, odboje, politických odpůrců i vztahu k Sovětskému svazu.	
Strach z trestu — poslušnost je udržována hrozbou vězení, vyhazovu ze školy nebo práce, zákazu studia, sledování, výslechů, pracovních táborů, politických procesů, mučení nebo smrti. V komunistických režimech strach často dopadal nejen na jednotlivce, ale i na jejich rodiny.	
Moc jako cíl sama o sobě — režim tvrdí, že jedná ve jménu lidu, rovnosti nebo lepší budoucnosti, ale ve skutečnosti si především udržuje monopol jedné strany na moc. Komunistické diktatury často slibovaly osvobození a spravedlivější společnost, ale současně potlačovaly opozici, svobodné volby, nezávislá média a občanskou společnost.	

Na základě práce s částmi 1984 vyber nejlepší možnou odpověď

A/ Orwell napsal 1984 jako inspiraci pro socialistické diktátory 20. st., aby věděli, jak ovládnout masu lidí a celé státy skrze různé mechanismy totalitní moci.

B/ Orwell napsal 1984 jako přesný historický popis fungování nacistického a komunistického totalitního režimu v první polovině 20. st. pouze historii zarámoval do jiných názvů a míst, aby byla čtivější.

C/ Orwell napsal 1984 jako varování před světem, ve kterém stát nebo vládnoucí strana ovládne nejen chování lidí, ale i jejich jazyk, paměť, informace, strach a samotné myšlení.